

nota

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, MPVO

Primair Onderwijs

Van

1 - Persoonsgegevens

Datum

16 augustus 2023

Referentie

39583644

Bijlagen

1. Manifest inclusieve en toegankelijke stilte- en gebedsruimtes
2. Kamerbrief beantwoording Kamervragen

Intern OCW afgestemd

HOenS, MBO, PO, VO

Beantwoording Kamervragen van het lid Van Baarle (Denk) over het manifest van studenten- en belangenorganisaties over inclusieve stilte- en gebedsruimtes op onderwijsinstellingen

Aanleiding

U heeft Kamervragen ontvangen van het lid van Baarle (Denk) over het manifest van studenten- en belangenorganisaties over inclusieve stilte- en gebedsruimtes op onderwijsinstellingen. Deze nota bevat de hoofdlijnen van de beantwoording.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de beantwoording in de Kamerbrief.

Kernpunten

- Het manifest (zie bijlage) roept op tot het inrichten van inclusieve en toegankelijke gebeds- en stilte-ruimtes op onderwijsinstellingen. Deze kunnen worden gebruikt voor levensbeschouwelijke doeleinden dan wel voor rust en stilte.
- De Kamervragen gaan in op de mogelijkheden die u ziet om onderwijsinstellingen te verplichten dan wel te stimuleren om gebeds- en stilte-ruimte in te richten.
- Er zijn geen wettelijke beperkingen dan wel verplichtingen vanuit de overheid betreffende het inrichten van deze ruimtes.
- De toenmalige Commissie gelijke behandeling heeft in 2000 gesteld dat openbare scholen niet verplicht zijn om over te gaan tot het inrichten van stilte- of gebedsruimtes.¹
- U geeft aan dat de afweging om een stilte- of gebedsruimte in te richten bij onderwijsinstellingen zelf ligt, na gesprek met leerlingen, studenten en medewerkers.
- De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) wil dat OCW aanstuurt op bestuurlijke afspraken.
- De beantwoording is afgestemd met MBO en HOenS.

Toelichting

- De vraag tot het inrichten van stilte- of gebedsruimtes is een begrijpelijke wens waar onderwijsinstellingen serieus naar moeten kijken, maar een eigenstandige afweging in moeten maken. Daarvoor moet er in ieder

¹<https://oordelen.mensenrechten.nl/oordeel/2000-51> (College voor de rechten van de mens)

geval een open gesprek gevoerd worden met leerlingen, studenten en medewerkers.

- Stille- of gebedsruimtes kunnen bijdragen aan een prettigere leer- en werkomgeving voor leerlingen, studenten en medewerkers.
- Niet alleen speelt de beschikbaarheid van fysieke ruimte een rol, ook de visie van de onderwijsinstelling op de plek van (bijvoorbeeld) religie op school speelt mee. Zo zijn er scholen in het voortgezet onderwijs die er bewust voor kiezen om geen gebedsruimte in te richten, omdat zij vinden dat er geen (onbewuste) druk op leerlingen mag ontstaan om zich onder schooltijd met religie bezig te houden.
- Het lid Van Baarle (Denk) heeft eerder aan voormalig minister Wiersma Kamervragen gesteld over het verplichten van stille- en gebedsruimtes op openbare scholen in het funderend onderwijs.² In de beantwoording daarvan is dezelfde lijn gevolgd als in bijgaande beantwoording.
- Met de beantwoording van de vragen doet MOCW de motie Van Baarle (Kamerstuk 36200-VIII-119) af, waarin wordt verzocht om in gesprekken met de koepels (mbo en ho) over te brengen dat er behoefte bestaat aan inclusieve stilte-ruimtes. In de gesprekken met onderwijskoepels VH en UNL is het belang van toegankelijke en inclusieve stilte-ruimtes overgebracht. Ook is dit signaal als voorbeeld opgenomen in het Landelijk Kader studentenwelzijn dat UNL en de VH samen met studentenorganisaties hebben uitgewerkt. Samen met de Kamerbrief over studentenwelzijn is het Kader studentenwelzijn op 16 juni 2023 gedeeld met de Tweede Kamer.
- Op 10 juli jl. heeft MOCW de MBO Raad gewezen op het belang van stilte-ruimtes voor het welzijn van studenten en heeft MOCW met de MBO Raad besproken dat goede voorbeelden gedeeld moeten worden met onderwijsinstellingen om het gesprek over stilte-ruimtes op gang te brengen.

---

² Vergaderjaar 2022-2023, Aangangsel van de Handelingen, nr. 2931 [| Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)